

撒奇萊雅語九階族語教材編修紀事

u nazipaan nu Sakizaya a kamu nu misanga' atu misumad tu
"siwa cedang nu Yicumincu a kamu sapicudad"

サキザヤ語九段階民族語教材の編集紀事
The Revision of the Sakizaya 9-Leveled Textbooks

文 | Tuku Sayun 督固撒耘 (花蓮縣政府秘書)

圖 | 政治大學原住民族研究中心

2018年1月25日，應政治大學原住民族研究中心的邀請，與本族的族語老師葉珠君，一同上山修訂「國民中小學九年一貫課程—原住民族語—撒奇萊雅語」，也就是俗稱的「九階族語教材」。這套族語教材從2002年開始編輯，歷經3年完成，並於2006年起陸續付梓出版。而當時撒奇萊雅語的編輯委員中，帝瓦伊撒耘、徐成丸、劉榮次3位長者已與世長辭，這段撒奇萊雅族語文字化的艱辛過程，雖已是16年前的舊事，但此次編修勾起了筆者的回憶，而往事歷歷在目，彷彿如在昨日。

九階教材初編之時，尚無「原住民族語言標準書寫系統」，該

在九階教材修訂會議中，召集撒奇萊雅語的編輯委員一同修訂教材。

2018 a mihcaan 1 a bulad 25 a demiad, muawaw aku aci Bunuk nay Cence tabakiay a cacudadan (政治大學) Yincumincu gankiw satebanan (原民中心). pulung kami tayza Cengta a buyu' misanga' tu "siwa cedang nu Yicumincu a kamu sapicudad (教材)". tina sapicudad namakay 2002 a mihcaan misanga'. tulu a mihcaan masanga' tuway, i 2006 a mihcaan kakakilul paisac. itawya misanga'ay a tademaw, ci Tiway Sayun (帝瓦伊撒耘)、ci Syu Cenwan (徐成丸), atu ci Liu Zongce (劉榮次), tatulu a babalaki mabelec tuway. uyniyan sapisulitan a kawaw tu Sakizaya a kaum, macaliwtu sabaw enem a mihca, uyzasa tuyniyan a kawaw

書寫系統自2003年底開始，由教育部進行研究整合，至2005年9月完成審定。因此，在標準書寫系統審定之前，九階教材實已完成編輯。因此，本套教材的書寫方式，與後來公佈的標準書寫系統，並不完全相符。在4-9階教材出版之前，雖曾小幅修訂，但仍有些許錯漏瑕疵。另外，九階教材內容主要以小學、國中及高中學生，9年義務教育期間之現代化生活背景而編寫，因此與部落的生活習慣而衍生的語言，在使用上有部分的落差。因而導致較為年長，或是部落經驗豐富的家長在使用九階教材指導初學學生時都頗有微詞。此肇因於部落生活方式及經驗與現代城市不同，因此有些課文文句勉強使用近似的語言用法及內容時，就容易產生誤解。再者，不同的地區仍有其不同的語言特徵與用法，亦無法統一。

本次的編修計畫，籌辦的政治大學原住民族研究中心的想法朝向以小幅度編修的方式為主，此與筆者的想法相同。原因是大幅編修或重編教材，其實並無法解決上述的問題，而且將會耗費時日，不如將行之有年，且慢慢被族人接受的教材，運用長期、滾動的方式，逐漸使其完美而歷久彌新，如此作法應該更有效率且具有較佳的成本效益。此番撒奇萊雅語1-6階教材的編修重點，沿用上述的概念進行編修，主要的重點約有八項，

patahkal aca u zateng i balucu' nu maku, mahiza u nacilaay a kawaw kuyza.

siwa cedang sapicudad namisanga' i nuayaw saan, inayi' henay ku "tama sapisulitan a sisetyimo (系統) nu Yicumincu a kamu". tina sisetyimo namakay i zikuz nu 2003 a mihcaan misanga' atu migankiw (研究). katukuh 2005 a mihcaan 9 a bulad, malaheci tu mitimaadaw (審查) atu milucek (確定). sisa, yadah ku caay kalecaday ilabu' nu sapicudad. i nuayaw maisac nu 4-9 cedang sapicudad a cudad sa, haca adidi' saw namisanga' tina sapicudad, uyzasa, izawtu ku daecusay atu mungangaway. u zuma sa, tina sapicudad a nuzikuzan (背景), nay u uzip nu nuwawaay, kucung atu talakaway a micudaday. sisa, caay kalecad tu niyazu'ay a uzip atu katinengan. anu pasubana' tu wawa kya babalaki, amapatelac atu mulalaw (迷惑), sisa, malibud tu kya babalaki. zayhan inayi' ku malecaday a uzip atu katinengan i niyzau' atu tusu, sisa, inayi' malecaday a kamu. sakatulu, caay kalecad ku niyazu' izaw ku caay kalecaday a kamu.

hini misanga'ay a kawaw, u zateng nu Cence tabakiay a cacudadan Yincumincu gankiw satebanan, amana kayadah misanga' atu misumad. tina zateng malecad tu nu makuay. zayhan kayadah misanga' atu misumad caaytu sapakapahen ipabaway a munday, zumasatu matahtah tu demiad. u kapahay a kawaw sa, haymaw han misanga' atu misumad, haymaw satu makapahtu kya sapicudad, uyniyan a kawaw silaheci, caay patahtah tu demiad atu kalisiw. hini misanga' 1-6 cedang sapicudad nu Sakizaya a kamu, mihiniyan tu misaungay. izaw ku walu a kawaw, yamalyilu:
1. sayahan misanga' atu misumad tu ilabu' nu saydan a cudad, u lacul nu "Sakizaya sasaydan nu adiwawa".
2. mikilul tu Sakizaya a kamu "tama sapisulitan a

包括：

- 一、大幅改寫教師手冊中之「撒奇萊雅族小博士」補充內容。
- 二、依據撒奇萊雅族語的「原住民族語言標準書寫系統」修訂拼寫。
- 三、修訂斷句與構詞。
- 四、修訂具有重大爭議的語句或文字。
- 五、修訂教師手冊中之課文解析。
- 六、統一前後課文之單詞、語法，與書寫方式。
- 七、課文內容重新錄音。
- 八、新增目錄及標題錄音。

其中變動最大的是教師手冊中的「撒奇萊雅族小博士」，舊版本中的內容貧脊、字數短少，且多與課文無關。本次編訂將6階共60課的相關內容全部翻新，改善字數不足且與課文無關的瑕疵。每篇內文約為400-600字，將傳統文化、慣習及內涵，與現代生活及知識連結，引導授課教師適時補充說明，以增加學生的文化底蘊。在書寫方面，明確區分元音o及u的使用方式，以u取代絕大部分的o，更能貼近正確發音，且不致混淆。為求舌尖邊音/l與舌尖顫音/r使用的一致性，捨棄了受到阿美族語影響深遠的舌尖顫音/r/，統一使用舌尖邊音/l/。元音e弱化後，與「r」發音相近，且較易識別，因此以容易學習為原則而修訂部分內容。元音i及u與其他元音相鄰時，常轉變為滑音/j/及/w/，為更貼近真實

sisetyimo (系統) nu Yicumincu a kamu” misanga’
atu misumad.

3. misumad tu ketun nu kamu (斷句) atu kaukak nu kamu (構詞) .

4. misumad tu sasukaynahay a sulit.

5. misumad tu papulita nu cebang (課文解析) nu saydan a cudad.

6. palecaden tu nuayaway atu nuzikuzay a sulit atu kamu ilabu’ nu cebang.

7. muliyaw lingiha’.

8. micunus tu lingiha’ nu dilyikotoling (目錄) atu satangahan (標題) .

sayadahay a sumad sa, itiza ilabu’ nu saydan a cudad “Sakizaya sasaydan nu adiwawa”, i malumanay a cudad sa, caay kayadah ku sulit, yadah ku mungangaw, caay kalecad tu lacul nu cebang a lacul. mahiniay a kawaw, pasumaden amin kya 60 cebang a sulit. pay cacay a cebang izaw 400-600 a sulit ilabu’ nu “Sakizaya sasaydan nu adiwawa”. u zuma sa, palecaden ku lacul nu cebang tu tina sulit. pasiketen tu laylay nu binacaden atu ayzaay a uzip atu kabana’ay. mililid tu saydan pacunus tu pasubana’ay a kawaw. i sapisulit a kawaw sa, milucek misawantan tu inangihā’ (元音) o atu u, mibalic o ku u , malingid tu tatenga’ay a ngiha’, caaytu masiwala (混淆) tu /o/ atu /u/. sakatulu sa, pialestu kami tu /r/, hamin han misulit tu l. sakasepat sa, u ina-ngiha’ e, mahuming kya ngiha’ nu e, macapi tu “”, madayum tu mipulita, sisa, sumaden kami. sazikuzay sa, anu ina-ngiha’ i atu u, mababelaw (相鄰) tu zuma a ina-ngiha’, nikasumad tu ku /j/ atu /w/, malingidtu ku tatenga’ay a ngiha’, sisa, u sapisulit a kawaw kyami, sumaden tu y atu w.

kya lingiha’ a kawaw sa, i luma’ kami misakawaw,

發音，書寫上改為y與w。

錄音的部分採用了自行在家透過網路傳送方式進行，這項與以往完全不同的新變革，徹底改善了過去工作人員必須親

與政大九階教材工作人員討論教材修改問題。

自到各地採錄的不便性與高成本。但也許是因為第一次使用，在硬體與軟體的搭配上不熟悉，且網路系統或許因為頻寬不足，或後端的軟體設施不當，致使錄製過程產生延遲，或因故無法完成。以本族語為例，超過一半以上的語句或單字曾因為錄製不成功、不完全或雜訊干擾，而必須重新錄音。甚至亦曾經發生一個工作天中一句話都無法錄製成功，令人氣結的情況。但在政大工作人員的耐心處理與協助下，最終都圓滿順利完成。

總而言之，這是一個好的開始，雖然仍有許多尚待修訂，例如撒奇萊雅族語課文的插圖，目前仍採用阿美族的底圖。但筆者相信經過數次的修訂之後，這套教材將更能提升族語文字化與學子學習族語的準確性與效率。也期待原住民族行政單位與學術研究單位能夠持續進行九階教材，或其他相關教材的長期性修訂計畫。◆

saungay kami ku calay-zazan (網路) patudu’ ku masawantanay a kawaw. mahini sa, caaytu patahtah tu kalisiw atu icelang nu tademaw, inayi’tu ku katiihay, madayum misaungay. hakay sakacacay misaungay kami, kya calay-zazan a pinkuan (頻寬) atu tuutuud (設備) caay kataneng, sisa, mautang kya ngiha’, caay kasiwantan asaca caay malaheci kya lingiha’ a

kawaw. tinaku: mangasiw pangkiw a kawaw caay kakapah, mabulibul (干擾) tu daecusay a palatuh-bacu (訊號) . sisa, amuliyaw lingiha’ aca. twaca, izaw ku cacay lingiha’ mangaliw cacay a demiad inayi’ ku laheci. sisa, malinges atu malibud kami. sazikuzay, paedap ku Cengta a misakakawaway, malahecitu mahmin.

hamin hanaku ku kamu, u sakapahay a kawaw kuyni, u sakapahay a teka’ kuyni. haca izaw henay ku apasumaday a kawaw, sidaecusay a munday. tinaku ku sapicudad a kulit nu Sakizaya, u Pangcah a kulit henay, caay henay pasumad tu nu Sakizaya. palutatenga’ kaku, macaliw ku sayadahay a sanga’ atu sumad, tina sapicudad taneng patizeng atu patapabaw ku sanat-masitudung-ditek (準確性) atu silaheci (效率) . maydih kaku tu ipabaw musakakalukay nu Yicumincu atu migankiway taneng matuling (持續) tina kawaw, misanga’ atu misumad “siwa cedang nu Yicumincu a kamu sapicudad” atu zuma a sapicudad. mahini ku zateng nu maku. ◆